

Majdraget

Nummer 2-1997

Medlemsorgan för Majornas Schacksällskap

Majornas SS 90 år 1907-1211-1997

OBJ: FEL LOKAL

RÄTT ÄR: ALLMÄNNA VÄG 34

CAFÉ STJÄRMAN

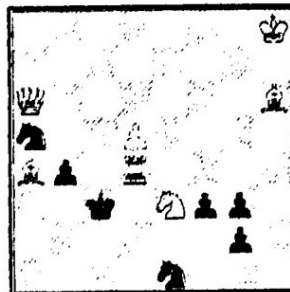
Majornas SS första lokal, Allmänna vägen 5.

Jubileumsnummer 1

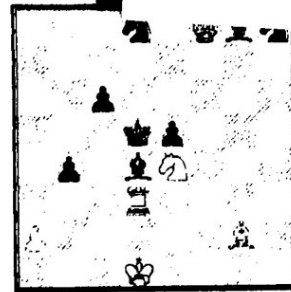
(2)

Vit gör matt i tre drag.

Vit gör matt i två drag.

Vit gör matt i tre drag.

Ett märkligt faktum är att som sekreterare under säsongen 1991-92 fungerade Monika Enström, öm moder till den uppåtgående junioren Henrik Enström. Inte sedan det första året har någon kvinna haft någon framträdande roll i föreningen. Manligheten hade fått något att vänja sig vid – en annan dam än den på brädet.

Medlemsantalet kröp vidare uppåt och stannade vid 120 varav 70 juniorer. Det stora antalet ungdomar till stor del beroende på ett givande samarbete med skolans SIA-verksamhet.

1990 - augustirevolution i Sovjet. Det stora partiet rämnade och därmed det väldiga imperiet. Järnridån försvinner och östeuropa demokratiseras så smått.

Den stora ungdomssatsningen fortsatte att vara positiv. Nu började en del av dessa förhoppningsfulla dyka upp i olika ledarfunktioner. Såväl i styrelsen och som lagledare.

Korrschack hade spelats av föreningen under några år och laget som spelade i div II utsågs till årets överraskning.

Medlemsantalet 1992-93 kunde redovisa rekordhöga 188 st, varav 134 juniorer. Det var annat än 1938, då endast 21 st var inskrivna i rullorna.

På försommaren 1993 arrangerade föreningen en sanktionerad turnering kallad Västhisken, sponsrad av ett företag som hade service på hissar vid namn Västhis AB. Turneringen var för en del av deltagarna en träning inför sommarens SM. Turneringen har fortsatt sedan dess.

Vid höstsäsongens start 1993 blev det lokalbyte igen. Efter många byråkratiska turer, där såväl Fritidsförvaltningen, Socialförvaltningen och Stadsförvaltningen i Majorna var involverade, hamnade vi slutligen i ett gammalt skyddsrum i Sannaskolan. 120 m² stort, den gamla lokalen var på drygt 70. Hyran var överkomlig, men det fanns inga fönster och entrén ligger i början av en underjordisk gång, kallad "Suckarnas gång". Efter som vanligt stora insatser av villiga armar och konstnärligt målning blev resultatet acceptabelt. Akustiken kunde emellertid vara bättre. Många synpunkter på flytningen har funnits, bland annat ansågs det bekymmersamt att hyra in sig en skola. Åverkan blev som befarats därefter. Ytterbelysningen släcktes snart för gott, men ytterdörren av stål klarar det mesta, dock inte spraymarodörer.

Under 1994 väcktes det från ungdomligt håll om inte föreningen borde ansöka om att få arrangera Skol-SM påföljande år. De inte fullt lika unga var svåra att övertala, men så småningom var även dessa övertygade. Ansökan avsändes och svaret blev positivt.

Planeringen för detta evenemang tog stora resurser från den vanliga verksamheten. Föreningens kadett- och juniorlag tog sig trots detta till slutspel.

1994 - Sverige grävde brons vid fotbolls-VM i USA.

1994 - M/S Estonia förliser i Finska viken, 852 människor omkommer.

Förstalaget var inte lika duktiga utan fick åter lämna de fina salongerna för spel i en lägre division.

135 medlemmar kunde räknas in vid verksamhetsårets slut, varav 83 juniorer.

De eviga lokalbekymren tycktes aldrig ta slut. Denna gång en ny erfarenhet, det läckte in vatten i stora mängder vid ena gaveln. Golvet blev fuktskadat och målningsarbetet blev illa åtgånget. Efter många samtal med fastighetsägare och till slut även en syrlig skrivelse, såg värden till att det tätades från utsidan. Då fick vi i stället besök av små söta varelser – möss. Någon reparation av skadorna har ännu inte gjorts. Kommunen har som bekant inget överflöd av kapital. Och en liten schackklubb har inga tunga påtryckningsmetoder att ta till.

1995 - Friidrotts-VM i Göteborg, vädret bättre än de svenska resultaten.

Skol-SM arrangerades i september 1995 av MSS här i Göteborg och drygt 800 deltagare hade mött upp i Valhalla Sporthallar. Huvudansvarig för detta, föreningens största arrangemang på många år, var Henrik Teiffel, som till hjälp hade allt föreningen hade av personella resurser, allt från villiga medlemmar, familjemedlemmar, juniorens föräldrar samt några vänliga från andra sällskap. Speciellt de som kämpade i matserveringens disk fick verkligen slita hårt. Ideella krafter står som bekant inte under Yrkesinspektionens skydd.

Tävlingarna blev en organisatorisk framgång och när slutsummeringen var klar gladdes sig i synnerhet kassören.

Och i juniorleden kunde den yngste någonsin räknas in - hela fem (5) år gammal. I många avseenden en schackspelare långt från de tidiga årens medelålders cigarettökande herrar med pondus.

Lagspelet kunde gått bättre, men representationslaget avancerade till Svenska Cupens slutspel i Örebro. Visst bekymmer väckte den interna verksamheten på spelkvällarna. En del menade att lokalen inte lockade till några besök i större omfattning.

Under denna berättelses sista år arrangerade Svenska Cupen regionfinal i Sannaskolans matsal, men något avancemang denna gång blev det inte.

Lagmässigt blev det ett mellanår, men junioren Mikael Arnelind, som vann sin grupp i skol-SM, påbörjade så smått en internationell karriär.

Triangelserien startades tillsammans med Lundby och Kamraterna, vilka båda hedervärda klubbar fick se Majorna före sig i sluttabellen.

Förstalaget avancerade igen till de fina salongerna.

**1997 - SCHACKDATORN DEEP BLUE
BESEGRAR VÄRLDSMÄSTAREN
GERRY KASPAROV.**

1997 - Arhundradets längsta sommar.

Vid årsmötet 1997 avslutades en 89-årig långbänk, när det slutligen infördes rökförbud i klubbens samtliga lokaler. Dessutom bestämdes det att verksamhetsåret i fortsättningen skall följa kalenderåret.

Förberedelserna för 90-årsjubiléet var intensiva och ett av resultaten av detta håller du just nu i din hand. Håll till godo!

Medlemsantalet var 108 varav 51 juniorer. För första gången på många år var de gamla mer till antalet än de unga. Till viss del beroende på att en del av de tidigare juniorerna nu vuxit upp till seniorer och förhoppningsvis därmed även i visdom.

Med detta var denna nittioåriga vandring över.

Vi har kunnat glädjas över de första årens stora framgångar, haft medkänsla över stagnationen under decennierna därefter. Varit tacksamma över återuppbyggnaden och suckat över alla lokalbekymmer. Varit förtvivlade över Döderhultsgruppens försvinnande. Känt tillförsikt över de senaste årens ungdomssatsningar. Kort sagt vi har tagit del av en schackklubbs vardagliga bekymmer och gamman. Vi har samtidigt deltagit i en berikande fritidssysselsättning.

Hur ser då framtiden ut? Om denna vet vi självfallet ingenting. Men en förenings utveckling beror till stor del på dess målsättning och medlemmarnas inställning till denna, de egna behoven och möjligheterna och anpassning till samhällets utveckling eller stagnation. För att vi om tio år skall kunna se tillbaka på de hundra åren med glädje, fordras av oss medlemmar, ett stort engagemang för genomförandet av våra uppsatta mål.

Lokalfrågan

Av Göte Teiffel

Har varit en segdragen följetong i föreningens historia. Sedan starten har sällskapet haft 21 olika och mer eller mindre lyckade hemvister. Under första decennierna var det olika arbetarkaféer som hade föreningens som hyresgäster. Där hyrdes det några rum ett par kvällar i veckan och samtidigt tjänade hyresvärderna några kronor extra på spelarnas kaffeintag.

1956 flyttade sällskapet äntligen till egen lokal i ett f d rörlager, vid Norra Allégatn 6. I samma huslåg ett kafé med ett mindre bra rykte och som självfallet på den tiden höll sig med en egen dörrvakt. Han stog i entrén som var gemensam för serveringen och Majornas lokal, där han sorterade upp de ankommande i goda och onda, d v s mellan gästerna till kaféet och schackspelare.

Kaféet sågs inte med blida ögon av de omkringboende, som menade att detsamma borde stängas. Polisen tyckte inte detta och menade för sin del att när någon var efterlyst för något, var det bara att åka till serveringen och hämta in vederbörande. Historien förtäljer oss inte om någon schackspelare fick skjuts av någon företrädare för lagens långa arm.

Så småningom revs fastigheten och ersattes av frikyrka. Förunderliga är förvisso Caissas vägar.

Den längsta tiden som MSS varit på ett ställe är i Schackspelets hus - 13 år blev det där.

Märkligt är att, trots att föreningen heter Majornas SS, har vi endast haft lokaler i denna stadsdel i nio (9) år. Om vi skall vara formella bor vi sedan fyra år tillbaks i Sandarna.

Men i sitt vidaste begrepp omfattar Majorna även Kungsladugård och Sandarna.

Men å andra sidan, inte långt ifrån våra nuvarande domäner har resterna från en stenåldersboplats grävts fram, som lär vara drygt 9.000 gammal. Nog har vi anor alltid. Släng er i väggen GSS m fl.

Kan flickor spela schack ?

Av Göte Teiffel

I Slutet av 50-talet fanns i Göteborg en lovande junior som tidigt väckte uppmärksamhet. Redan som 13-åring blev han svensk juniormästare, den yngsta någonsin. Vad han hette kan och i vilken klubb han spelade kan vi lämna därhän. Finkänslighet är nämligen en hederssak för redaktionen.

Dessa tidiga framgångar gjorde att ynglingen blev intervjuad i Handelstidningen och i den tidning som utkom 1 april 1959 (vilken dag) lät de så här: "I bland är det kul att spela fotboll, men schack är mera dramatiskt". Sedan kom följande visdomsord över den unges mästarens läppar: "Flickor bryr jag mig inte om än, de är så dåliga schackspelare"

Aj, aj, Aj! Liknande åsikter har som bekant även andra manliga storheter haft om kvinnlighetens schackliga status. Upp till bevis flickor. Vad säger JÄMO?

PARTIAVDELNING

Av Göran Sernmyr

Under hösten som gått har jag varit ute letat partier både här och där. Jag har gått igenom mängder av partier på Stadsarkivet, tiggat gamla partier av klubbkompisar och letat både i böcker och gamla tidningar. Syftet är att spegla tiderna som gått och bekanta er med gamla och nya tiders spelare. Av utrymmesskäl har vi tyvärr inte kunnat ta med alla, men ingen är glömd för det. Jag vill tacka Kristian Eriksson för partikommentarer. Vi hoppas kunna fortsätta minneskavalkaden i kommande nummer av Majdraget. Kvaliteten på partierna är skiftande men det speglar väl verkligheten precis som den är. Varsågod och håll tillgodo!!

Parti nr 1

Ett av de först bevarade partierna i Majornas SS historia är från den 4:e februari 1909. Det är mellan två av klubbens grundare, förste ordförande *Gustav Cedergren* och den förste kassören *Henry Bengtsson*. I gamla annaler står det följande om Cedergren: "När sällskapet kom på tal var det endast en som hade något begrepp om vad schack var", med syftning på Cedergren.

Som ni skall se, var Bengtsson av en helt annan mening.

Vit: Henry Bengtsson

Svart: Gustav Cedergren

1. f4 d5 2. e3 f5 3. Sf3 e6 4. b3 b6
5. Lb2 La6 6. Lxa6 Sxa6 7. O-O Dd7
8. De2 Sc5 9. e4 O-O-O 10. Sc3 Sf6
11. d3 dxc4 12. dxc4 Sd3 13. Tad1 Le5
14. Se5 De8 15. Sxd3 Sg4 16. Le1 De7
17. Df3 h5 18. Da8+ Kd7 19. Se5+ Ke8
20. Dc6+ Kf8 21. Sg6+ Kf7
22. Sxe7 Txd1 23. Txd1 Lxe3+
24. Lxe3 Sxe3 25. Tel Sc2
26. Dxe6 Uppgivet 1-0

Cedergren emigrerade till Amerika 1911. Inte på grund av partiförlusten, utan p g a den stora arbetslöshet som rådde i Göteborg på den tiden.

Majornas SS Nordiska Mästare

1916 Karl Berntsson
1920 Oscar Nilsson
1929 Gideon Ståhlberg

Parti nr 2

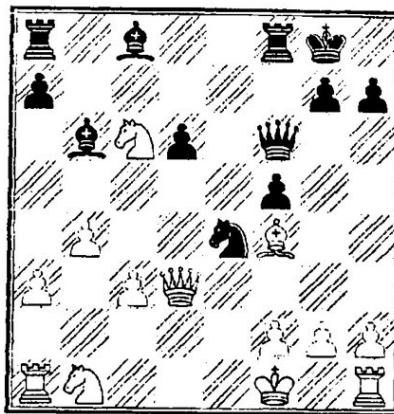
Detta parti är spelat i en mästarturnering 1917, mellan två av Göteborgs bästa spelare på den tiden. *Oscar Nilsson* (1890-1969) var ordförande 1912-13, kom sedermera att ta Nordiska mästartiteln 1920 och blev landslagsspelare.

Allan Nilsson (1899-1949) var en "coming man". Han kom att inneha Sverigemästartiteln 1924-29 och blev en stark internationell mästare. Han lämnade dock klubben 1916 p g a en ekonomisk tvist.

Vit: Allan Nilsson

Svart: Oscar Nilsson

1. e4 e5 2. Sf3 Sc6 3. Le4 Sf6 4. d4 exd4
5. e5 Se4 6. Ld5 Lb4+ 7. Kf1 f5
8. Dd3 De7 9. a3 Le5 10. b4 Lb6
11. Lf4 d6 12. exd6 exd6 13. Lxc6+ bxc6
14. Sxd4 O-O 15. Sxc6 Df6 16. c3

16. - Sxf2
17. De2 Sxh1 18. a4 Lb7 19. Se7+ Kh8
20. a5 Ld8 21. a6 Le4 22. Uppgivet 0-1

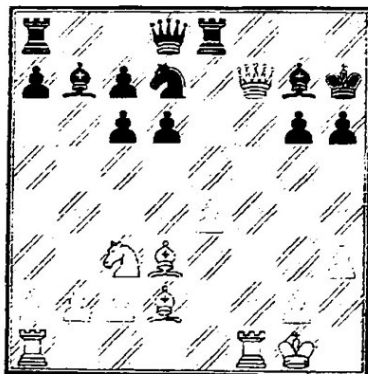
Parti nr 3

Karl Berntsson (1892-1943) var en av Göteborgs stora schackprofiler. Redaktör för tidskriften "Schackvärlden", känd för sin giftiga penna. Nordisk mästare 1916. Sedermera landslaget på 20 och 30-talet. Han tillhörde MSS 1913-16. KM 1914. Var ordförande 1915-16. Partiet är ifrån Nordiska Mästerskapen 1917. Då hade Berntsson lämnat MSS p g a en ekonomisk tvist.

Vit: Karl Berntsson

Svart: O Smedal

1. e4 e5 2. Sf3 Sc6 3. Sc3 Sf6 4. d4 exd4
5. Sxd4 d6 6. Le3 Le7 7. Sxc6 bxc6
8. Ld3 O-O 9. h3 Te8 10. O-O Lf8
11. f4 g6 12. Df3 Lg7 13. f5 Lb7
14. Lg5 h6 15. Ld2 Sfd7 16. fxc6 fxc6
17. Df7+ Kh7

18. Dxc6!! Kxc6 19. e5+ Kh5
20. Tf5+ Dg5 21. g4+ Kh4
22. Txc6! Txe5 23. Txc7 Uppgivet 1-0

Pärlor från gamla protokoll

"Här är också Berntsson mfl. som sparade. Om hösten 1915 fixades det en årsfest med damer. Den måste tyvärr inställas när kosingen kommit bort. Berntsson hade "bjudit" vår värdinna, som ägde kaféet på Mellangatan. Hon hade kostat ut damfrisörerna, klänning mm. Men fick gå hem ofästad. Snyggt och trevligt. Brrrrrr!"

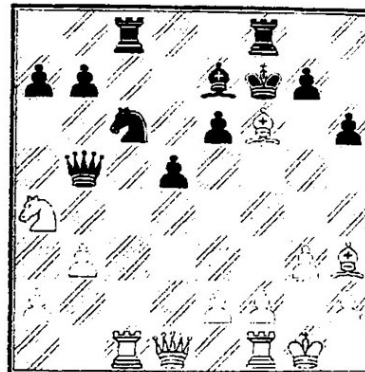
Parti nr 4

Constantin Haralds (188?-??) var ett så kallat geni. Han deltog i det berömda "Döderhultslaget" 1917 och var med i Sveriges första landskamp 1922 (mot Tyskland). Ett KM 1917. Tragiskt nog gick geniet över i sjukdom. Partiet är ifrån Nordiska Mästerskapen i Göteborg 1919. Haralds kom på en hedrande tredje plats efter Spielman och Anton Olsson.

Vit: S. Krenzisky

Svart: Constantin Haralds

1. d4 d5 2. Sf3 c5 3. c4 e6 4. cxd5 exd5
5. Sc3 Sc6 6. g3 Le6 7. Lg2 h6 8. O-O Sf6
9. h3 Le7 10. Lb2 O-O 11. Tac1 Da5
12. dxc5 Lxc5 13. Sa4 Le7 14. Sd4 Tac8
15. Sxe6! fxe6 16. Lh3! Kf7 17. Lc3 Dh5
18. Lxf6

18. - gxf6!

Vit hade nog drömmar om 18. - Lxf6?

19. Tc5 Db4 eller 19. - Da6. Därefter
20. Txd5 exd5 21. Dxd5+! med vinstspel.
19. Sc3 Da5 20. e4? dxe4 21. Sxe4 Tcd8
22. Dg4 f5 23. Dh5+ Kg7 24. Sc3 Lg5!
25. f4 Lf6 26. Df3 Td2 27. a4

Det hotade 27. - Lxc3 28. Dxc3+ Dxc3 och 28. Txc3 Txa2.

27. - Tfd8 28. Sb1 Td2-d3! 29. De2 Db6+
  30. Kh1 Dxb3 31. Lg2 Td8-d6
  32. Dc2 Dxc2 33. Txc2 Td3-d4
  34. Tb2 Sd8 35. Tc2 Td7 36. Ta2 Tb4
  37. Tc1 Tb2 38. Ta3 Kg6 39. Lf3 h5
  40. Ld1 Td4 41. Tc3 Td6
  42. Te2? (Tidsnöd) Txd1+
- Uppgivet 0-1 (Komm. GS)

Parti nr 5

Ytterligare ett parti med *Oscar Nilsson*. Oscar tillhörde MSS hela 61 år, i ett oavbrutet medlemskap från 1908 fram till sin död 1969. Han är en legendar och blev hedersledamot 1933. Här möter han en annan legendar, nämligen en som senare skulle bli en känd författare, Frans G Bengtsson från Skåne. Han har bl.a skrivit "Röde orm", en härlig roman som borde läsas av alla. Partiet är spelat i "Påsktäflingarna" i Lund 1918. Kommentarer är lånade från E Jacobson TFS.

Vit: F G Bengtsson
Svart: Oscar Nilsson.

1. e4 e5 2. Sf3 Sc6 3. Sc3 Sf6 4. Lb5 Lb4
5. O-O O-O 6. d3 d6

Den sk. Svenoniusvarianten 6.-Lxc3 7.bxc3 d5 etc. är enligt dr. Tarrasch och dr. Krause att betrakta som en vederläggning af d3.

7. Lg5 Lxc3 8. bxc3 De7

Collijns lärobok rekommenderar här Ld7!, för att på 9. Te1 spela Se7.

9. Tfe1 Sd8 10. d4 Se6 11. Lc1 c5

12. d5 Sc7 13. Ld3 h6 14. h3 Sh7 15. g4

Härigenom förhindrar vit f5, men får istället en svag g-bonde. Det riktiga vore 15. Sh2 och på f5 16. f4.

15.- h5 16. Sh2 Dh4 17. Df3 hxg4

18. hxg4 Sg5 19. Lxg5 Dxxg5 20. Dg2 g6

21. Te3 Kg7 22. Tg3

Bättre är troligen Th3.

22. - Th8 23. Sfl Ld7 24. Se3 Th4

25. Kf1 Tah8 26. Ke2 Th2

27. Df3 Se8 28. Tag1 Kf8.

För att i händelse af ett hot på d6 kunna gardera den med kungen.

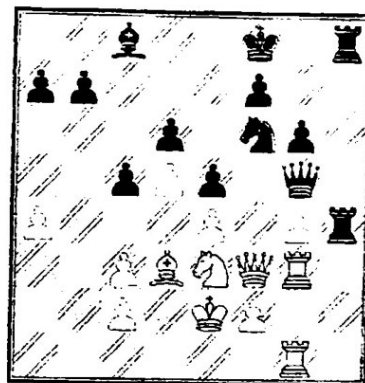
29. Tb1 Lc8 30. Tbg1 Th2-h4 31. a4

Att föredraga är Kd1 för att kunna spela Le2 och på Df4, Sg2 31. - Sf6 (Diagram)

Majornas SS Sverigemästare

Gideon Ståhlberg 1929-32 (-39)

Lars-Åke Schneider 1979

32. Kd2?

Härpå går partiet förlorat förvit.

32. - Df4 33. Ke2

På c4 följer Dxf3 34. Txf3 Sxxg4.

33. - c4! 34. Sxxc4

Om Lxc4 så Sxxe4 35. Tg3-g2 Sxxc3+.

34. - Lxxg4 35. Txxg4 Txxg4 36. Txxg4 Dxxg4

37. Sxxd6 Dg5 38. Sxxb7 Sh5 39. Lb5 Dc1!

40. Kd3 Sf4+ 41. Kc4 Th3 42. Dg4 Da3

43. Dc8+ Kg7 44. Uppgifvet 0-1

På 44. Dxxh3 Sxxh3 45. d6 Sf4 46. d7 Se6

47. d8D Sxxd8 vinner svart tack vare sina bönder på kungsflygeln.

Parti nr 6

Liss Carlsson (1896-1970) vann KM 1924. Han var prisbelönt problemist bl.a. i SSF:s tävling 1922 och på kontinenten. Vice ordförande 1923-29. Under några år var han bosatt i Danmark och vann ett mästerskap där. *Edvin Andersson (1901-?)* var vice ordförande 1939-41. Vann KM 1930 och spelade på första bord i det berömda B-serielaget 1932.

Detta parti fick 1:a skönhetspris i MSS jubileumsturnering 1927.

Vit: Liss Carlsson

Svart: Edvin Andersson

1. d4 d5 2. Sf3 Sf6 3. Lg5 e6 4. e3 Sbd7

5. Sbd2 c5 6. c3 Le7 7. Ld3 O-O

8. Te1 Te8 9. Se5 h6 10. h4 Sxxe5

11. dxxe5 Sd7 12. f4 hxg5 13. Dh5 f5

14. hxg5 Sxxe5 15. Le2 Sf7 16. Sf3 Kf8??

17. Dh8+ Sxxb8 18. Txxb8+ Kf7

19. Se5++ 1-0

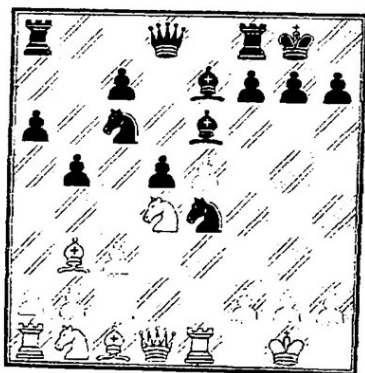

Parti nr 7

Nu är det dags för ett "Korrparti". Korrespondenschacket har fått ett uppsving i klubben på 90-talet och vi har nått vissa framgångar i lagsammanhang och individuellt. Detta spelsätt är ingalunda nytt i klubbssammanhang som ni snart skall få se. (Visste ni förresten att Calle Wiman är regerande klubbmästare i korr., efter en spelad turnering i klubbens historia!). Här följer ett av de tidigaste lagkorrpartierna: MSS-Vänersborgs SS, 23/9 1917-5/5 1918. Kommentarer av Kristian Eriksson.

Vit: Vänersborg SS-
Svart: Majornas SS

1. e4 e5 2. Sf3 Sc6 3. Lb5 a6 4. La4 Sf6
5. O-O Sxe4 Öppet Spanskt.
6. d4 b5 7. Lb3 d5 8. dxe5 Le6
9. c3 Le7 10. Te1 O-O 11. Sd4

11. - Sxd4

Här var 11.- Sxe5 en möjlighet som ger komplicerat spel. Två exempel:

- A: 12. f3 Ld6 13. fxe4 Lg4 14. Dc2 c5
15. Lxd5 cxd4 16. Lxa8 Dh4 17. Tf1 d3
18. Df2 Dxf2+ 19. Txf2 Txa8 20. Lf4 Te8
21. Lxe5 Txe5 22. h3 Le2 23. Sd2 Lc5

Med remibetonat slutspel (Teichman-John, Bratislava 1913).

- B: 12. f3 Ld6 13. Lf4 (rekommenderat av Lasker) Sc4 14. Lxd6 Sexd6 15. Txe6 fxe6
16. Sxe6 Df6 17. Sxf8 Txf8 18. Dxd5+Kh8
19. Sd2 Sxb2 med ömsesidiga chanser.

Nu åter till partiet:

12. cxd4 h6 13. Sc3 Lb4 14. Te3 Sxc3
15. bxc3 Le7 16. Dd3 Lg5 17. Tg3 Lxc1
18. Lc2

Nu börjar det hända grejer. Om 18.- g6 så följer ett brutalt tornoffer på g6. Alltså:

- 18.- f5 19. exf6 ep. Dxf6 20. Dh7+ Kf7
21. Txc1 Ke7

Svart försöker att fly från den obehagliga uppvakningen.

22. Dxc7+

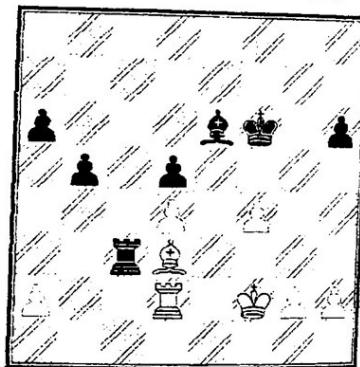
Här var troligen Txc7+ en möjlighet, men det hela ser mycket oklart ut. Att slå med damen på g7 är säkert det rätta.

Det ser lite illa ut för MSS.

- 22.- Kd6 23. Dxf6 Txf6 24. Tg6 Txc6
25. Lxc6 Te8 26. f4 e5

Vit har spelat bra och har en bonde, men svart står aktivt. Det är inte helt lätt, men inte skall vit behöva att förlora.

27. Te2 cxd4 28. cxd4 Te4 29. Td2Ke7
30. Kf2 Kf6 31. Lc2 Te3 32. Ld3

32. - Lf5!

Utropstecknet är från det 79 år gamla originalprotokollet. Nu gör vit fel. Det skulle nog skett slag på f5 följt av g3. Svart står extremt aktivt.

33. Ke3? Ta3 (! i protokollet)

34. Ke2 Lxd3 35. Txd3 Txa2+

36. Uppgivet 0-1

Kanske kunde Vänersborgarna kämpat lite till. Men i längden är det förstas hopplöst att hindra svarts damflygelbönder. Trots förlusten, all heder åt vits fina och fantasifulla mittspel. Ett bra parti.

INTERVJU MED ERIK BÖRJESSON MSS ORDFÖRANDE 1946-74

-Berätta lite om din bakgrund.

-Min far Evald och min farbror Gustav började tidigt att spela schack. Dem började redan i unga år och har varit med i Majorna sen 1914-1915. Så det har varit mycket schackspel i hemmet. Hemma var vi fyra bröder och vi lärde oss schackspelet ganska tidigt. Vi lärde oss schacket från grunden, den långa vägen Tyvärr fanns det på den tiden, om vi går tillbaka till slutet på 20-talet, inga ungdomsklubbar över huvud taget. Föreningsschacket var till för dem som var medelålders. Men vi var med tidigt, pappa var många år intendent under Majornas storhetstid och en tid efter hade Robertsson en stor schackskola uppe på Sprängkullsgatan. Det var egentligen en danslokal, Sprängkullen kallade vi den. Mamma stod för serveringen. Vi grabbar var däruppe och man hade rötter i klubben även om vi inte var organiserade och var med och spelade i klubben på något sätt. Däremot lärde man känna många av de här killarna som spelade. Dels hemma i vårt hem och dels nere på klubben.

Det gick några år och de tråkiga åren med depression och kriget kom. Då skingrades alla p.g.a. att man skulle ut i någon form av beredskap. När jag kom hem ifrån lumpen 1945 var pappa på mig och skulle ha med mig i klubben. Jag var då redan organiserad i föreningslivet. Dels genom fackföreningen och annat. 1946 fick jag en förfrågan av farsan att bli ordförande i Majorna.

Ja sa jag, nu skenar du allt iväg väl mycket! Jag är inte medlem i Majorna och inte vet jag om jag har tid med det nu. Jag var ju i de åren efter lumpen, så jag hade mycket att ta igen. Farsan fortsatte: "Men det är bara lite någon kväll ibland...". Hur det var så gick jag med till klubben och påverkades kanske i någon mån av farbror Gustav, som också var på och tjuvade. Han sa att Majorna var på upphållningen så nu fick det vara lite yngre krafter som tog tag i det hela. "Då får du nog vända dig till någon annan" sa jag. Hur det var så följde jag ändå med på det årsmötet oktober -46. Då fördes det fram att jag skulle ta ordförandeskapet. Jag framhöll att jag inte ens var medlem. Då hade vi en kassör som hette Harald Andersson. Han sa: "Vet du, jag har redan skrivit in dig!" (skratt).

Så det hela gick lite väl fort. Övertalning och allt detta blev att jag tog det där ordförandeskapet. Jag visste väl inte vad jag gav mig in på. Jag visste väl att klubben var lite i en kris. Man hade svårt att få tillbaka dem gamla medlemmarna. Pengar fanns det inte.

-Det fanns inga bidragssystem på den tiden och i regel var det nätt och jämt att man kunde betala den låga avgiften, på en krona och femtio öre i månaden, i medlemsavgift.

Majorna var som sagt inte mycket med då. Under hela kriget och åren före hade dem haft väldiga problem med lokaler. Alla klubbar hade det. I regel fick man hyra in sig i någon kafélokal på kvällen. Det fanns på den tiden i Göteborg oerhört många arbetarkaféer, som inte finns idag. Då låg det ett arbetarkafé i varje stadsdel. Många av dem drygade väl ut kassan lite grand med att hyra ut och samtidigt sälja en och annan kopp kaffe till schackspelarna. På den tiden spelade dem på Expo, men när jag kom in hade vi hyrt en lokal nere på IOGT på Norra Allégatan. Den disponerade vi två kvällar i veckan. Jag tänkte att man får väl göra så gott man kan och det gick väl bra.

(Red.tänker: Varför har vi skrivit upp så många frågor, dem behövs ju inte.)

- Hur gammal var du då?

-Jag var tjugofem år. Vi satte igång med Harald Andersson som kassör. Han var driftig och skötte kassörskapet väldigt bra. Sekreterarskapet växlade. Jag kände ju en del av dem sen tidigare och det blev ett rätt bra samarbete. Det första vi gjorde var att vi intervjuade gubbarna lite lätt om vilka medlemmar som saknades, som varit med före de besvärliga åren. En del av dem kontaktades och kom tillbaka till klubben. Det blev en rätt bra fjutt på det hela.

Vi jobbade några år i lågvatten. Lokalfrågan var det primära. Vi studsade hit och dit. Vi var på IOGT, uppe på Viktoriaskolan, Södra Allégatan o.s.v. Ända till i mitten på 50-talet då vi fick nys om en lokal på Norra Allégatan genom bekantas bekanta och affärsbekanta som jag hade. På tredje våning låg en lokal som använts som rörlager, som vi fick överta. Det var den upprykningen och vändningen som gjorde att Majorna fick lite mer stadga. Vi hade en egen lokal som vi disponerade alla tider på dygnet. Vi kunde annorda turneringar. Vi hade bl a juniorturneringar mm. Det var ett oerhört jobb att få i ordning lokalen, för den var i ett vedervärdigt skick. Vi tog den på de villkoren att vi ställde i ordning den. Det var många helger och kvällar som vi offrade där. Men det gick. Vi fick en trivsamt lokal i många år.

1957 fyllde vi 50 år. Vi hade en utställning med fotografier. Hade en insamling på gång, en jubileumsturnering mm. Det såg rätt hyfsat ut.

En bidragande orsak till att det blev fart på MSS, var att vi började få ungdomar till klubben. Det var något som jag hade saknat innan. Jag var som 25-åring yngst i klubben när jag gick in och hade jag ingen jämnårig. Jag fick säga till min två år yngre bror Lars att börja, för att ha någon i samma ålder (skratt). Lars ställde upp men slutade senare när han fick andra intressen.

- Hur rekryterade ni ungdomarna?

-Det hade tittat upp en del ungdomar via bekanta och så. Men den största dragningskraften hade Ove Kinnmark när han kom. Helt plötsligt hade vi en hyfsad ungdomskader på 8-10 stycken. En del är kvar än, Allan Bergström t.ex. Vi var långt ifrån någon stor klubb men vi började blanda oss i leken. Andra klubbar fick läggas ner t.ex. SS 23, Walhalla, Schackamatörerna, som vi spelat kvadrattturnering med. Lokalfrågan var svår och även Manhem hade sina problem.

Ett annat problem för MSS har varit värvningar. Det har inte varit roligt när man plockats på gräddan hela tiden. Det har varit en del kontroverser speciellt när Ove Kinnmark gick till Manhem.

I alla fall, vi var så bra på den tiden att vi blev distriktsmästare för lag 1966. Vi tog även hem B-lagsserien då. Det vardet bästa som hänt MSS på många år. Det var tack vare klubblokalen. Sen började ringdansen igen när huset skulle rivas. Där ligger en kyrka nu. Vi fick många anbud och fastnade för en lägenhet på Andra Långatan. Bra lokal med fina utrymmen men det var svårt att ta sig in på porten mm. Hyran steg varje år. Till slut var det outhärdligt och vi flyttade till det nya Schackspelets hus 1973. Wiman gjorde ett stort jobb där som han alltid gjort. Klubben var stabil då men medlemskonkurrensen var för stor där. Storklubbarna tog nästan alla ungdomar, så vi var tvungna att flytta västerut.

-MSS var starkt på 10-20-30-talet men sen försvann spelstyrkan. Varför?

Även då blev det en åderlåtning. Olof Kinnmark, Frank Dahlberg mfl lämnade klubben till förmån för Schackklubben som kom upp som en komet på den tiden. Jag tror det berodde på lokalfrågan. Jag har läst i hävderna att det var så trångt ibland, t.ex. när Gideon Ståhlberg var med, att många lednade för att det inte fanns någon plats att sitta på. Då gick de till andra klubbar.

-Varför steg inte medlemsantalet i MSS under Fischervågen? Det skrevs mycket i tidningarna om schack på den tiden.

-Jag vet inte, vi hade väl inga agitatorer ute bland folk. Vi hade inte någon som var ute på skolorna och tog vara på ungdomarna då.

-Spelade du mycket schack själv när du var aktiv i klubben?

Ja det kan jag nog säga att jag gjorde. Men som alltid när man har hand om organisationer, var lagledare, ordförande, lokalletare, så blev det som hackamat. Jag var i alla fall med i klubbens mästartklass och med på de flesta klubbmatcherna.

-Vilken är din största framgång som spelare?

-Som spelare har jag väl inget att yvas över egentligen. Jag tog väl några priser och avancerade i klasserna inom klubben, men sedan har jag inte deltagit i några förbundstävlingar direkt.

-Hur är din spelstil?

-Den är precis som min far och min brors. Det skall gå fort och offensivt. Angreppsspelare. Vi skulle spela en match mot en klubb som hette Schackamatörerna. Jag hade placerats rätt långt upp i laget av någon anledning. Dem hade en kille som hette Torvald Johansson, en stark spelare. Jag fick möta denne man och vi hade väl klarat av de förste tio dragen på mindre än två minuter. Då kände jag en klapp på ryggen, det var en av våra äldre killar som ville prata med mig. Jag gick ifrån bordet och han sa: "Du spelar alldeles för fort, du åker dit på en kvart. Torvald är en blixspelare av guds nåde. Det enda du skall göra är att förhala. Sitt och förhala, utnyttja din tid till sista minuten. Han har inte nerver till dess". Jag tänkte att det var en helt ny spelstil för mig (skratt). Jag började tänka och det var viktigt att se över dragen ordentligt. Jag märkte ju att Torvald blev mer och mer nervös. Han skruva på sig och var uppe och rökte. Han tänkte cigaretter stup i ett och gick runt. Till slut höll inte nerverna utan han gjorde ett feldrag. Jag har tänkt ofta på det sedan, att det är mycket psykologi när man placerar killarna i laget. Då på den tiden hade man inget system att gå efter, som ex. ranking, utan lagledaren fick plocka ut spelarna efter dagsformen samt känd och förmodad spelstyrka, som det hette på den tiden. Då fick man vara full i fasen och fråga t ex Amatörernas lagledare om de kom ordinarie. En liten försynt fråga. Sa han att någon fattades så kunde man räkna ut hur deras lag skulle se ut. Då gällde det att se till vilken av ens egna, som passade att spela mot det förmodade motståndet. Det var det där som gällde.

Det där ofrivilliga ordförandeskapet som jag fick i MSS, oktober -46, kom jag att inneha i tjugonio år. Jag halkade in på ett bananskal och det var ju inte min mening från början att stanna så länge.

-Hur kom det sig att du var ordförande så länge som 29 år?

-Jag är av den åsikten att skall man göra ett jobb så skall man se att man fullföljer det något sånär. Jag var väl inte riktigt nöjd med utvecklingen förrän jag märkte att vi kom på fötter. Det var vi på sätt och vis tidigare, men då var det ingen som ville ta över. Man blev övertalad att fortsätta. Sen var det ju så att man hade kommit in i det och hade det på sina fem fingrar. Jag hade väldigt bra medarbetare. T. ex en kassör som hette Erik Bogren, även Calle Wiman.

-Hur har stämningen varit i klubben?

Det har varit väldigt fin stämning. Det har varit en kamratklubb med väldigt bra trivsel. Tyvärr har det även varit en del schismer inom klubben också. En var före min tid när Allan Nilsson lämnade klubben. Då var det lite trubbel om pengar och resetraktamente m m. Det har varit jobbigt det där med pengar. En annan schism var när Olof Kinnmark skulle återinväljas i klubben. Det blev några jobbiga möten, jag försökte vara så objektiv som möjligt. Olof blev invald och fick till följd att klubben nästan halverades.

-På vad sätt har kamratskapen yttrat sig?

-Det är svårt att säga det där, förklara det i ord. De kom ju väldigt bra överens. Det var så att när vi fick en egen lokal långt om länge, så satt en del och spelade hela natten med varandra. När pappa gick till jobbet på morgonen, genom Haga, så mötte han bl a Bogren på väg ifrån lokalen, där några hade spelat hela natten! Det var för att de trivdes ihop, hade det mysigt.

-Umgicks man även privat utanför schackklubben?

-Ja det gjorde man, kanske i större utsträckning än idag. I vårt hem t.ex. där var det väldigt mycket schackspelare. Min farbror Gustav var hemma ofta och spelade mot farsan. Då satte dem en krona och den där kronan vandrade fram och tillbaka allt eftersom dem vann(skratt). Ibland kom andra klubbkamrater hem. Det var väl schacket som förenade dem.

-Hur hade Evald och Gustav lärt sig spela schack?

-Jag skulle tro att, vad det gäller pappa, han jobbade som frisör. Började från början som tvålpojke. Det var nästan alltid så på den tiden, att varje rakstuga hade ett schackspel. Det var något av en uppsamlingsplats. Det var rätt typiskt, när jag gick med i MSS hade vi rätt många frisörer och skomakare i klubben. Det var sådana yrken, så om de hade en ledig stund så pysslade dem på schackspelet. Jag skulle tro att pappa kom med där och sen engagerade han sina bröder.

-Vem starkast av Evald och Gustav?

-Svårt att säga. Den som nått bäst resultat genom tiderna så är det Gustav. Medan Evald å sin sida hade svårare att ställa upp p.g.a sitt jobb. Han var en väldigt stark blixspelare och väldigt offensiv. Han var anfallsspelare och hade roliga partier. Gustav var mer den tänkande sorten med lite mer genomtänkt spel. Evald kunde väl göra en chansning här och där. Gick den hem blev det väldigt grannt, gick den inte hem var det bara att skriva under. Så var det. Gustav var även med i det berömda "Döderhultslaget" på sin tid. Han var även bra Bridgespelare.

-Vad har du för andra intressen än schack?

-Nu spelar jag inte schack p g a att jag ser så dåligt, annars hade jag gärna spelat. Seglingen har varit mitt stora intresse, jag har haft båt i femtio år och varit mycket engagerad i seglingslivet. Är medlem i segelsällskapet FRAM. Det har varit segling och schack. Jag har varit för splittrad för att det har kunnat bli något helt av något.

-Berätta om klubbens bildande.

-Jag frågade en av grundarna, Henry Bengtsson, på jubileumsfesten-57 om var klubben bildades. Han svarade att det låg ett kafé uppe alldeles nära Stigberstorget. Jag har hört att det skulle vara på Allmänna vägen 5. Det flyttades rätt flitigt på den tiden. Det var spel i kafé-lokaler. Det fanns inga fasta lokaler. Det var en stor bostadsbrist i Göteborg på den tiden och det var otänkbart för en förening att hyra en lägenhet eller något sådant.

Datumet för bildandet är 12 november 1907, enligt sekreteraren Henry Bengtssons dagbok. Där står även om de första turneringarna. Jag pratade även med honom om detta på jubiléet -57 Han sa att det var det datumet som gällde. Han var noggrann.

-Vilka av MSS grundare har du träffat?

-Henry Bengtsson och Hugo Höglund. Höglund var en stor socialdemokratisk pamp i Göteborg och var med i stadsfullmäktige, sjukvårdsdirektör.

-Är Majorna en arbetarklubb?

-På sätt och vis ja. Det var ju arbetarpojkar som satte igång. Dem flesta var arbetare och hantverkare på den tiden.

-Vill du framhålla några medlemmar speciellt?

-Det finns alltid medlemmar och episoder och minnen. Calle Wiman. Det säger sig självt att det är en förgrundsfigur i hela verksamheten. Och vi har haft sådana tidigare också och det är det som har gjort att klubben levit vidare. Majorna har alltid haft en stam. Ibland oerhört liten. Jag minns den tiden då pappa hade grejorna hemma. Det var några gubbar som umgicks i alla fall. Man lade aldrig ner verksamheten utan fortsatte och träffades hemma hos någon. Hos oss eller hos någon annan. Den där hjärtstocken har hela tiden funnits och att där plocka ut några, det kan man ju göra. Ta hedersledamoten Wallander t.ex. han var en sådan typ. Oskar Nilsson har ju alltid funnits. Kassören Harald Andersson som övertog efter Wallander. Man kan nästan säga så att kassörerna har varit den springande punkten. Det har betytt mycket att vi har haft bra kassörer. Dem har haft det svåra jobbet att få det att gå ihop. Vi har haft bra kassörer.

-Vad har du för visioner angående Majornas SS 100 år, 2007 ?

-Ja, har Majorna överlevt alla dessa problem och stormar under dåliga tider, så finns det ingen anledning att tvivla på, utan att man kan med tillförsikt gå mot ett hundraårsjubiléum. Och den gången ni har nu, nu finns ju dem som ställt upp både på ungdomssidan och ni själva, Kenneth och alla dessa, så får vi hoppas att dem inte ledsnar utan att dem verkligen bär vidare.